

Het laatste huis

Catriona Ward

HET LAATSTE HUIS

Vertaald door Mariëtte van Gelder

ISBN 978-90-225-9724-8

ISBN 978-94-023-2004-6 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *The Last House on Needless Street*

Omslagontwerp: Festa Verlag GmbH, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio

Auteursfoto: © Robert Hollingworth

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2021 Catriona Ward

© 2023 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn neefje River Emanuel Ward Enoch,
geboren op 14 augustus 2020

Ted Bannerman

Vandaag is het precies elf jaar geleden dat het meisje met de ijslolly verdween. Het gebeurde bij het meer: zo was ze er nog, zo was ze verdwenen. Het is dus al een rotdag als ik ontdek dat er een moordenaar onder ons is.

Zodra ik wakker word, landt Olivia zwaar op mijn buik en begint hoge geluidjes te maken, zoals elke ochtend. Ik zou niet weten wat er fijner is dan een kat op je bed. Ik geef haar veel aandacht, want straks komt Lauren en dan gaat Olivia ervandoor. Mijn kat en mijn dochter verdragen elkaar niet.

‘Ik ga opstaan!’ zeg ik. ‘Jouw beurt om ontbijt te maken.’ Ze kijkt me aan met die geelgroene ogen van haar en trippelt weg. Ze vindt een plek zonlicht, laat zich erin vallen en knippert met haar ogen naar me. Katten snappen grapjes niet.

Ik pak de krant van het stoepje. Ik vind de plaatselijke krant leuk, want ze hebben een rubriek over zeldzame vogels. Je kunt het doorgeven als je iets bijzonders hebt gespot, zoals een gouden grondspecht of een bergheggenmus. Zelfs in de ochtendschemering is de lucht al zo warm als soep. De straat voelt nog stiller aan dan anders. Gedempt, alsof de herinnering er nog hangt.

Als ik de voorpagina zie, krijg ik knopen en kramp in mijn maag. Daar is ze. Ik was vergeten dat het vandaag was. Ik ben niet zo goed met tijd.

Ze gebruiken altijd dezelfde foto. Haar ogen zijn groot in de schaduw van haar zonnehoed en ze omklemt het stokje van de ijslolly alsof ze bang is dat iemand die van haar zal afpakken. Haar jongensachtig korte haar plakt nat en glanzend aan haar hoofdhuid. Ze heeft gezwommen, maar niemand wikkelt haar in een zachte handdoek om haar af te drogen. Dat vind ik niet goed. Ze zou kou kunnen vatten. Die andere foto plaatsen ze niet meer, die van mij. Daar hebben ze een hoop gedoe mee gekregen, al zijn ze er nog makkelijk afgekomen, als je het mij vraagt.

Ze was zes. Iedereen was van streek. Dat is een probleem hier, zeker aan het meer, dus ging het allemaal heel snel. De politie deed huiszoeking bij iedereen in het district die kinderen iets zou kunnen aandoen.

Ik mocht niet binnen wachten terwijl ze bezig waren, dus ging ik op het stoepje staan. Het was zomer, zo licht en heet als het oppervlak van een ster. In de loop van de middag verbrandde mijn huid langzaam. Ik luisterde terwijl zij het lelijke blauwe kleed in de woonkamer opzijschoven, de vloerplanken loswrikten en een gat in de muur achter in mijn kast maakten omdat ze dachten dat er een holle ruimte achter zat. Honden snuffelden rond in mijn tuin, in mijn slaapkamer, overal. Ik wist wel wat voor honden het waren. Ze hadden de witte doodsbomen in hun ogen. Terwijl ik daar stond, kwam er een dunne man met een camera die foto's maakte. Ik kwam niet op het idee hem tegen te houden.

'Geen foto, geen verhaal,' zei hij tegen me toen hij wegging. Ik wist niet wat het betekende, maar hij zwaaide vrolijk naar me, dus zwaaide ik terug.

'Wat is er, meneer Bannerman?' De vrouwelijke rechercheur leek net een buidelrat. Doodmoe.

'Niets.' Ik stond te trillen op mijn benen. *Je moet stil zijn, kleine Teddy.* Ik klappertandde alsof ik het koud had, maar ik had het verschrikkelijk warm.

'U riep mijn naam. En het woord "groen", geloof ik.'

‘Ik moet aan dat verhaal hebben gedacht dat ik als kind had verzonnen, over de zoekgeraakte jongens die in groene dingen veranderden, bij het meer.’ Ze wierp me een blik toe die ik goed ken. Ik krijg die blik heel vaak. Ik klampte me vast aan de stam van de kleine eik voor het huis. De boom leende me zijn kracht. Was er iets te vertellen? Als dat zo was, zweefde het vlak achter de rand van mijn gedachten.

‘Meneer Bannerman, is dit uw enige verblijfplaats? Geen ander huis hier in de buurt? Geen jachthut of zoiets?’ Ze veegde het zweet van haar bovenlip. De zorgen wogen zwaar op haar, als een aambeeld op haar rug.

‘Nee,’ zei ik. ‘Nee, nee, nee.’ Ze zou het niet begrijpen, van het weekendhuis.

Uiteindelijk gingen de politiemensen weg. Ze moesten wel, want ik was de hele middag in de 7-Eleven geweest, dat zegt iedereen. De beelden van de beveiligingscamera zeggen het. Wat ik daar deed: ik zat buiten op de stoep bij de schuifdeuren. Als die met een *woesj* uit elkaar gingen en mensen op een vlaag kille lucht naar buiten lieten, vroeg ik om snoep. Soms gaven ze het me, als ze het hadden, en soms kochten ze het zelfs voor me. Mammie zou zich hebben geschaamd als ze het wist, maar ik was zo gek op snoep. Ik was niet eens in de buurt van het meer of het meisje met de ijslolly geweest.

Toen ze eindelijk klaar waren en ik het huis weer in mocht, rook ik ze overal. Vleugjes aftershave, zweet, piepende spezkolen en chemicaliën. Ik was overstuur omdat ze mijn dierbare spullen hadden gezien, zoals de foto van pappie en mammie. Die was toen al aan het vervaagen. Hun gezichten werden bleek. Ze verlieten me, gingen op in wit. Dan was er nog de kapotte speeldoos op de schoorsteenmantel. Die had mammie meegebracht uit haar huis heel ver weg. Er kwam geen muziek uit. Ik had hem kapotgemaakt op dezelfde dag dat ik de matroesjkapoppetjes stuksmeet, de dag van het voorval met de muis. De kleine ballerina was van haar voetstuk gebroken, geveld en dood. Misschien vond ik dat nog wel het ergste. (Ik noem haar Eloïse. Ik weet niet waarom, ze ziet er gewoon uit als een Eloïse.) Ik hoorde

mammies mooie stem in mijn oor. *Je neemt me alles af, Theodore. Je neemt en neemt.*

Die mensen hadden al mijn spullen bekeken met hun ogen en hun gedachten en het huis voelde niet meer als het mijne.

Ik deed mijn ogen dicht en haalde diep adem om mezelf te kalmeren. Toen ik ze weer opendeed, glimlachte de matroesjka breed terug. Naast haar stond de speeldoos. Eloïse de ballerina stond fier rechtop, met haar armen perfect en stil boven haar hoofd. Pappie en mammië glimlachten op me neer vanaf de foto. Mijn mooie oranje kleed voelde zacht en pluizig aan mijn voetzolen.

Ik voelde me meteen beter. Alles was goed. Ik was thuis.

Olivia gaf een kopje tegen mijn hand. Ik lachte en tilde haar op. Daardoor ging ik me nog beter voelen. Maar boven op zolder kwamen de groene jongens tot leven.

De volgende dag kwam ik in de krant, onder de kop **WONING VERDACHTE DOORZOCHE**. Daar stond ik dan, voor het huis. Ze doorzochten meer huizen, maar het artikel wekte de schijn dat het alleen om het mijne ging en ik neem aan dat die andere mensen zo slim waren geweest om hun gezicht te bedekken. *Geen foto, geen verhaal.* Ze plaatsten mijn foto naast die van het meisje met de ijslolly, zodat het een verhaal op zich was.

Er stond geen straatnaam op de foto, maar de mensen zullen het huis wel hebben herkend. Er vlogen keien en bakstenen door de ruiten. Heel veel. Zodra ik een ruit had vervangen, vloog er weer een steen door. Ik had het gevoel dat ik gek werd. Het gebeurde zo vaak dat ik het opgaf en board voor de ramen spijkerde. Dat hielp wel. Stenen gooien is minder leuk als je niets kapot kunt maken. Ik kwam overdag niet meer buiten. Het was een akelige tijd.

Ik stop het meisje met de ijslolly (de krant met haar foto erin, bedoel ik) in de trapkast. Ik buk me om de krant onder op de stapel te leggen. Dan zie ik hem op de plank staan, half verborgen achter de krantentoren: de cassetterecorder.

Ik herken hem meteen. Hij is van mammie. Ik pak hem van de plank. Hem aanraken geeft me een vreemd gevoel, alsof er iemand vlakbij fluistert, zo zacht dat ik het net niet kan horen.

Er zit al een cassette in, deels gebruikt: ongeveer de helft van een kant is beschreven. Het is een oude cassette, met een geel-zwart gestreept etiket. Haar verbleekte, schoolse handschrift. *Aantekeningen*.

Ik luister de cassette niet af. Ik weet wat erop staat. Ze sprak haar aantekeningen altijd hardop in. Haar stem haperde licht rond de medeklinkers; ze kon het niet helemaal afleren. Je kon de zee in haar stem horen. Ze was ver weg geboren, mammie, onder een donkere ster.

Laat daar maar staan, denk ik, vergeet dat je hem hebt gezien.

Ik heb een augurk gegeten en voel me al een stuk beter. Het zijn tusslotte dingen van lang geleden. Het wordt steeds lichter en het belooft een mooie dag te worden. Straks komen de vogels. Ze stromen elke ochtend het bos uit, mijn achtertuin in. Maskerzangers, goudhaantjes, gorzen, kruisbekken, mussen, merels, stadskuiven. Het is een prachtige drukte. Ik kijk er heel graag naar. Ik heb het kijkgaatje precies groot genoeg en op precies de goede plek in het board gemaakt: ik kan de hele achtertuin zien. Ik zorg dat de voersilo's altijd vol zijn en dat er water is. Vogels kunnen het zwaar hebben in deze hitte.

Net als ik naar buiten wil gaan kijken, zoals elke dag, voel ik een zakker in mijn maag. Mijn ingewanden weten soms eerder van iets dan ikzelf. Dit klopt niet. Het is te stil vanochtend. Ik zeg tegen mezelf dat ik niet zo raar moet doen, dat ik diep adem moet halen en mijn oog bij het gaatje moet houden.

Het eerste wat ik zie, is de gaai. Hij ligt op het exacte middelpunt van het gazon. Zijn kleurige massa veren glanst als een olievlek. Hij stuiptrekt. Een lange vleugel streelt de lucht in een wanhopige poging te vliegen. Ze zien er gek uit op de grond, vogels. Ze zijn niet gemaakt om lang op dezelfde plek te blijven.

Ik draai met bevende handen de sleutels in de drie grote sloten op de achterdeur om. *Klik, klak, klik*. Zelfs nu neem ik de tijd om de deur

achter me af te sluiten. De vogels liggen door de hele tuin verspreid op het verdorde gras. Ze maken krampachtige bewegingen, hulpeloos vastgeplakt aan stukken bruin papier, zo te zien. Er zijn er al veel dood, misschien wel twintig. Een paar nog niet. Ik tel zeven nog kloppende hartjes. Ze snakken naar adem en hun smalle zwarte tongetjes staan stijf van de pijn.

Mijn gedachten krioelen als mieren in het rond. Ik moet drie keer ademhalen om te begrijpen wat ik zie. Iemand is vannacht naar de voederplekken gegaan en heeft lijmvallen geplaatst, ze om het metaalgaas gewikkeld en aan de vetbollen geplakt. Toen de vogels vanochtend kwamen eten, zijn hun poten en snavels aan de lijm blijven plakken.

Moord, moord, moord, is het enige wat ik kan denken. Wie zou de vogels zoiets aandoen? Dan denk ik: ik moet het opruimen. Dit mag ik Lauren niet laten zien.

Die cyperse zwerfkat zit in elkaar gedoken in de klimop bij de afrastering met een gespannen blik in haar amberkleurige ogen.

‘Ga weg!’ roep ik. Ik gooi het eerste het beste wat ik kan vinden naar haar, een leeg bierblikje. Ik mis en het blikje raakt de hekstijl met een *doinggg*-geluid. De kat loopt traag weg, met haar kreupele, ontklauwde tred, alsof het haar eigen idee is.

Ik verzamel de levende vogels. Ze plakken aan elkaar in mijn handen, als één spartelende massa. Ze lijken net een monster uit mijn nachtmerries, overal poten en ogen, snavels die teugen lucht nemen. Als ik probeer ze van elkaar te scheiden, laten er veren los uit vlees. De vogels maken geen geluid. Dat is misschien nog wel het ergste. Vogels zijn anders dan mensen. Ze worden stil van pijn.

Ik neem ze mee naar binnen en doe alles wat ik kan bedenken om de lijm op te lossen, maar een paar pogingen met het oplosmiddel zijn genoeg om te zien dat ik het alleen maar erger maak. De vogels doen hun ogen dicht en ademen hijgend de dampen in. Ik weet niet wat ik nu moet doen. Dit soort vastgeplakt is definitief. De vogels kunnen niet meer leven, maar ze zijn nog niet dood. Ik overweeg eerst ze te

verdrinken en dan om ze met een hamer de kop in te slaan. Bij elk idee ga ik me vreemder voelen. Ik overweeg de laptopkast open te maken. Misschien heeft internet een idee. Maar ik weet niet waar ik de vogels neer moet leggen. Ze blijven kleven aan alles wat ze aanraken.

Dan herinner ik me iets wat ik op tv heb gezien. Het is de moeite van het proberen waard en we hebben azijn in huis. Ik knip met één hand een stuk slang af. Ik pak een grote tupperwarebak, bakpoeder en witte azijn uit het aanrechtkastje. Ik stop de vogels voorzichtig in de bak, sluit die hermetisch af, prik een gaatje in het deksel en wurm de slang erdoor. Ik meng bakpoeder en azijn in een plastic zak en bevestig die met een elastiekje aan het uiteinde van de slang. Nu heb ik een gaskamer. De lucht in het bakje verandert en het gevederde gewemel wordt trager. Ik blijf kijken, want wie sterft, heeft recht op een getuige. Zelfs een vogel verdient dat. Het duurt niet lang. Ze hadden het al half opgegeven van de hitte en van angst. Een duif sterft als laatste; het rijden en dalen van zijn vlezige borst wordt oppervlakkig en stopt dan.

De moordenaar heeft van mij ook een moordenaar gemaakt.

Ik stop de lijken in de vuilnisbak achter het huis. Slappe, nog warme lichamen, zacht in mijn hand. Ergens in de straat wordt een grasmaaier gestart. De geur van gemaaid gras vult langzaam de lucht. De mensen worden wakker.

‘Alles goed, Ted?’ Het is de man met het oranje haar. Hij gaat elke dag het bos in met zijn grote hond.

‘Ja hoor, prima,’ zeg ik. De man kijkt naar mijn voeten. Het dringt tot me door dat ik geen sokken of schoenen aanheb. Mijn voeten zijn wit en harig. Ik bedek de ene voet met de andere, maar daar ga ik me niet beter door voelen. De hond hijgt en grijnst naar me. Huisdieren zijn meestal beter dan hun baasjes. Ik heb medelijden met al die honden, katten, konijnen en muizen. Ze moeten bij mensen wonen en, nog erger, ze moeten van ze houden. Denk erom, Olivia is geen huisdier. Ze is heel veel meer dan dat. (Ik neem aan dat iedereen zo over zijn kat denkt.)

Bij de gedachte dat een moordenaar in het kille donker om mijn

huis heeft gesloopen, dat hij vallen heeft gezet in mijn tuin... dat hij misschien zelfs naar binnen heeft gegluurd, dat hij met zijn dode torrenogen naar mij, Lauren en Olivia heeft gekeken, voel ik mijn hart in mijn keel kloppen.

Ik kom terug. De chihuahuamevrouw staat heel dicht bij me, met haar hand op mijn schouder. Dat is ongewoon. In de regel vinden mensen het niet prettig om me aan te raken. Het hondje onder haar arm trilt en kijkt met uitpuilende ogen om zich heen.

Ik sta voor het huis van de chihuahuamevrouw, dat geel is, met groen houtwerk. Ik heb het gevoel dat ik net iets ben vergeten, of op het punt sta het te weten te komen. Kop erbij houden, zeg ik tegen mezelf. Niet raar doen. Raar doen valt op. Dat onthouden de mensen.

‘... je arme voet,’ zegt de vrouw. ‘Waar zijn je schoenen?’ Ik ken die toon. Kleine vrouwen willen voor grote mannen zorgen. Het is een raadsel. ‘Je moet goed voor jezelf zorgen, Ted,’ zegt ze. ‘Je moeder zou zich doodongerust om je maken.’

Ik zie dat mijn voet lekt: een donkerrood druppelspoor op het asfalt. Ik moet op iets scherp hebben getrapt. ‘Ik zit achter die zwerfkat aan,’ zeg ik. ‘Ik bedoel, ik zat achter haar aan. Ik wil niet dat ze de vogels uit mijn tuin vangt.’ (Ik vergis me soms in de tijden. Alles voelt altijd alsof het nu gebeurt en soms vergeet ik dat het in feite toen is gebeurd.)

‘Schandalig, die kat,’ zegt ze. Er licht belangstelling op in haar ogen. Ik heb haar iets anders gegeven om te voelen. ‘Het is een plaag, dat beest. De gemeente zou zwerfkatten net zo moeten aanpakken als ander ongedierte.’

‘Zeker weten,’ zeg ik. ‘Wat u zegt.’

(Ik kan geen namen onthouden, maar ik heb mijn manieren om mensen te herkennen en te beoordelen. De eerste vraag is: zou hij of zij lief zijn voor mijn kat? Ik zou deze vrouw niet in de buurt van Olivia laten komen.)

‘Maar goed, dank u wel,’ zeg ik. ‘Ik voel me al beter.’

‘Vast wel,’ zegt ze. ‘Kom morgen ijsthee bij me drinken. Ik zal koekjes bakken.’

‘Ik kan morgen niet.’

‘Nou ja, wanneer je maar wilt. We zijn burens. We moeten voor elkaar zorgen.’

‘Dat zeg ik ook altijd.’ Ik ben beleefd.

‘Je hebt een aardige glimlach, Ted, wist je dat? Die zou je vaker moeten laten zien.’

Ik zwaai en grinnik en strompel weg alsof ik pijn heb, de bloedende voet ontziend tot ik zeker weet dat de vrouw de hoek om is.

De chihuahamevrouw heeft niet gemerkt dat ik weg was, gelukkig. Ik ben tijd kwijt, maar niet heel veel, denk ik. De stoep is warm onder mijn voeten, nog niet heet. De maaimachine ronkt nog ergens in de straat, de geur van gemaaid gras hangt houtachtig en groen in de lucht. Misschien een paar minuten. Maar het had niet op straat mogen gebeuren. En ik had schoenen moeten aantrekken voordat ik het huis uit ging. Dat was dom van me.

Ik ontsmet de snee in mijn voet met een desinfecterend middel dat in een groene plastic fles zit. Ik denk dat het bedoeld is voor vloeren of aanrechtbladen, niet voor wonden. Daarna ziet de voet er veel slechter uit; de huid is rood en rauw, alsof het heel erg pijn zou doen als ik het kon voelen. Maar die snee is nu tenminste schoon. Ik omwikkel mijn voet met verbandgaas. Ik heb een hele voorraad gaasjes en verband. Er gebeuren ongelukjes in ons huis.

Mijn handen blijven plakkerig, alsof er iets aan vastkleeft, kauwgom bijvoorbeeld, of de dood. Ik herinner me dat ik ergens heb gelezen dat vogels luizen hebben. Of waren het vissen? Ik was mijn handen ook met het vloerspul. Ik ben beverig. Ik neem de pil die ik een paar uur geleden al had moeten nemen.

Vandaag elf jaar geleden is het meisje met de ijslolly verdwenen. Vanochtend heeft iemand mijn vogels doodgemaakt. Misschien hebben die twee dingen niets met elkaar te maken. De wereld is vol din-

gen die nergens op slaan. Maar misschien is er een verband. Hoe wist de moordenaar dat er bij zonsopkomst zoveel vogels in mijn tuin komen eten? Kent hij de buurt? Die gedachten geven me geen goed gevoel.

Ik maak een lijst. Bovenaan schrijf ik: *De moordenaar*. Het wordt geen lange lijst.

De man met het oranje haar

De chihuahuamevrouw

Een onbekende

Ik sabbel op het uiteinde van mijn potlood. Het probleem is dat ik de buurtgenoten niet zo goed ken. Mammie kende ze wel. Dat was haar ding, mensen inpalmen. Maar als ze mij zien aankomen, lopen ze een straatje om. Ik heb ze echt zien omkeren en wegrennen. Het is dus mogelijk dat de moordenaar op dit moment een paar huizen verderop pizza zit te eten of zo en mij uitlacht. Ik vul de lijst aan:

De otterman, zijn vrouw of hun kinderen

De mannen die samen in het blauwe huis wonen

De mevrouw die naar donuts ruikt

Dat zijn bijna alle mensen in de straat.

Ik geloof niet echt dat een van hen de moordenaar is. Er zijn er een paar op vakantie, zoals het ottergezin.

Onze straat heeft een vreemde naam. Er blijven weleens mensen staan om een foto te maken van het gebutste straatnaambord. Dan gaan ze weer weg, want daarachter is niets meer, behalve bos.

Langzaam zet ik nog een naam op de lijst. *Ted Bannerman*. Je weet het maar nooit.

Ik maak de kast met tekenspullen open en verstop de lijst met zorg onder een oude doos kleurkrijtjes die Lauren nooit gebruikt.

Ik beoordeel mensen op twee manieren: hoe ze dieren behandelen en wat ze graag eten. Als iemands lievelingseten een soort salade is, is hij of zij beslist een slecht mens. Als het iets met kaas is, zal hij of zij wel oké zijn.

Het is nog geen tien uur – dat zie ik aan hoe de zon door de kijkgaatjes in het board valt, in munten van licht op de vloer – en toch is het al een heel slechte dag. Ik besluit dus een vroege lunch voor mezelf te maken. Mijn lievelingslunch, de lekkerste van de wereld. Oké, hier zou ik dat opneemding voor moeten pakken.

Want ik zit te denken: waarom zou ik die cassetterecorder niet voor mijn recepten gebruiken? (Mammie zou het niet leuk vinden, weet ik. Ik heb dat gloeiende gevoel in mijn nek dat me zegt dat ik op het punt sta een *lastpak* te zijn, zoals zij het noemde.)

Ik haal de nieuwe cassettes uit het cellofaan. Ze ruiken lekker. Ik stop er een in de recorder. Ik wilde er altijd mee spelen toen ik nog klein was. Er zit een grote rode knop op, een soort pianotoets, die een harde klik geeft als ik hem indruk. Nu weet ik niet wat ik met mammi's oude cassette moet doen, en dat maakt me zenuwachtig. Ik kan hem niet weggooien of vernietigen, dat mag onder geen beding, maar ik wil hem ook niet bij mijn mooie nieuwe cassettes bewaren. Ik stop hem dus terug in de trapkast en schuif hem onder de kranten, onder het meisje met de ijslolly. Oké, daar gaan we!

Recept voor broodje kaas met honing, door Ted Bannerman. Verhit olie in een koekenpan tot er rook afkomt. Besmeer twee boterhammen aan beide kanten. Neem wat cheddar, ik heb het liefst de voorgesneden soort, maar je moet nemen wat jij het lekkerst vindt. Het is jouw lunch. Besmeer de boterhammen aan een kant met honing. Leg de cheddar op de honing. Leg plakjes banaan op de cheddar. Leg de boterhammen nu op elkaar en bak beide kanten goudbruin. Bestrooi met zout en peper en besprenkel met chilisaus. Snij de sandwich doormidden. Zie de kaas en honing eruit druipen. Het is bijna zonde om ervan te eten. Ha ha... bijna.

Mijn stem klinkt afgrijselijk! Als die van een raar kind met een kikker in zijn buik. Nou ja, ik ga de recepten wel opnemen, maar ik ga ze mooi niet beluisteren, tenzij het echt niet anders kan.

Dingen opnemen is een idee van de torrenman. Hij heeft gezegd dat ik een 'gevoelsdagboek' moest bijhouden. Dat woord maakt me ongerust. Uit zijn mond klonk het simpel: *Praat over wat er gebeurt en wat dat met je doet*. Nou, daar kan geen sprake van zijn. Maar het is goed om die recepten te doen voor het geval ik op een dag verdwijn en er niemand meer is om ze te onthouden. Morgen ga ik het broodje aardbeien met azijn doen.

Mammie had bepaalde ideeën over eten, maar ik ben er gek op. Ik dacht ooit dat ik kok zou kunnen worden, dat ik misschien een lunchcafé zou kunnen beginnen. Teds Lunchcafé, stel je voor! Ik dacht ook dat ik kookboeken kon gaan schrijven. Het kan allemaal niet vanwege Lauren en Olivia. Ik kan ze niet alleen laten.

Het zou fijn zijn om die dingen met iemand te bespreken. (Niet met de torrenman, natuurlijk. Het is heel belangrijk dat ik de torrenman niet laat zien wie ik ben.) Ik zou mijn recepten graag delen met een vriend, maar ik heb geen vrienden.

Ik ga met mijn broodje op de bank naar monstertrucks zitten kijken. Monstertrucks zijn geweldig. Ze maken herrie en ze rijden over en door dingen heen. Niets houdt ze tegen. Kaas en trucks. Ik zou blij moeten zijn, maar ik heb een hoofd vol veren en snavels. Stel dat ik aan een lijmval blijf plakken? Stel dat ik zomaar verdwijn? Er is niemand die mijn getuige kan zijn.

Ik voel iets zachts in mijn zij. Olivia drukt haar kop in mijn hand en stapt dan op mijn schoot met haar zwarte fluwelen voetjes. Ze draait en draait voordat ze zich op mijn knie nestelt. Ze weet het altijd als ik van streek ben. Ze spint zo hard dat de bank ervan trilt.

'Kom op, poesje,' zeg ik tegen haar. 'Tijd voor je krat. Lauren komt zo.' Haar ogen vallen dicht en haar lijf wordt slap van ontspanning. Ze glijdt bijna door mijn handen en blijft spinnen terwijl ik haar naar de keuken draag. Ik til het deksel van de oude, defecte vrieskist op. Ik had

het ding jaren geleden al weg moeten doen, maar Olivia is er gek op. God mag weten waarom. Ik controleer zoals altijd of hij niet toch is aangesloten, al doet hij het al jaren niet meer. Vorige week heb ik nog een paar extra gaten in het deksel geprikt. Ik ben bang dat ze niet genoeg lucht krijgen. Dingen doodmaken is moeilijk, zeker weten, maar ze veilig en in leven houden is nog veel moeilijker. O man, vertel mij wat.

Lauren en ik doen haar lievelingsspel. Het heeft veel regels en je moet als een malle op de roze fiets door het huis crossen en de namen van hoofdsteden roepen. Lauren belt twee keer als je het goed hebt en vier keer als je het fout hebt. Het is een lawaaiig spel, maar het heeft iets educatiefs, dus ga ik erin mee. Als er op de deur wordt geklopt, leg ik mijn hand op de fietsbel.

‘Hou je koest,’ zeg ik. ‘Stil, bedoel ik. Geen kik.’ Lauren knikt.

Het is de chihuahamevrouw. De kop van de hond steekt nerveus uit haar tas. Zijn ogen zijn glanzend en verwilderd.

‘Zo te horen wordt er druk gespeeld,’ zegt ze. ‘Kinderen moeten lawaai maken, zeg ik altijd maar.’

‘Ik heb mijn dochter op bezoek,’ zeg ik. ‘Het komt nu niet goed uit.’

‘Ik heb een paar jaar geleden gehoord dat je een dochter hebt,’ zegt de chihuahamevrouw. ‘Van wie? Dat weet ik niet meer, maar ik herinner me dat iemand zei dat je een dochter had. Ik wil graag kennis met haar maken. Buren moeten goed met elkaar omgaan. Ik kom wat druiven brengen. Die zijn gezond, maar ook zoet, dus iedereen houdt ervan. Zelfs kinderen houden van druiven. Het is het snoep van de natuur.’

‘Dank u,’ zeg ik. ‘Maar ik moet nu weg. We hebben maar weinig tijd samen. En weet u, het is hier een troep.’

‘Hoe gaat het met je, Ted?’ vraagt ze. ‘Nee echt, hoe is het?’

‘Het gaat goed.’

‘Hoe is het met je moeder? Ik wou dat ze eens schreef.’

‘Ook goed.’

‘Oké,’ zegt ze na een korte stilte. ‘Tot ziens dan maar.’

‘Hé, pap!’ roept Lauren als de deur veilig achter de chihuahuamevrouw in het slot is gevallen. ‘Chili!’

‘Santiago!’ joel ik.

Lauren schreeuwt en stuift weg op de fiets, om de meubels heen zwenkend. Terwijl ze trapt, zingt ze luidkeels, een lied over pissebedden dat ze zelf heeft bedacht, en als ik geen vader was, had ik nooit geloofd dat een liedje over een pissebed me zo blij zou kunnen maken. Maar zo gaat dat met liefde, die omvat je hart als een hand.

Ze remt plotseling met piepende banden op de houten planken.

‘Niet achter me aanlopen, Ted,’ zegt ze.

‘Maar we doen een spelletje.’ Ik voel de bui al hangen. Daar gaan we.

‘Ik heb geen zin meer. Ga weg, je bent vervelend.’

‘Sorry, poesje,’ zeg ik. ‘Dat zal niet gaan. Je zou me nodig kunnen hebben.’

‘Ik heb jou niet nodig,’ zegt ze. ‘En ik wil in mijn eentje fietsen.’ Ze gaat harder praten. ‘Ik wil in mijn eentje in een huis wonen, en in mijn eentje eten, en in mijn eentje tv-kijken en nooit meer iemand zien. Ik wil naar Santiago in Chili.’

‘Weet ik wel,’ zeg ik. ‘Maar kinderen kunnen niet alles alleen doen. Er moet een volwassene op ze passen.’

‘Op een dag ga ik,’ zegt ze.

‘Hoor eens, poesje,’ zeg ik zo vriendelijk als ik kan. ‘Je weet wel dat dat niet kan, nooit.’ Ik probeer zo eerlijk mogelijk tegen haar te zijn.

‘Ik haat jou, Ted.’ De woorden voelen altijd hetzelfde, hoe vaak ze ze ook uitspreekt: als een onverwachte, keiharde klap.

‘Pap, niet Ted,’ zeg ik. ‘En dat meen je niet.’

‘Ik meen het wel,’ zegt ze met een stem zo iel en fluisterzacht als een spin. ‘Ik haat je.’

‘Zullen we wat ijs eten?’ Ik klink zelfs in mijn eigen oren schuld bewust.

‘Was ik maar nooit geboren,’ zegt ze en ze fietst weg, met rinkel-

de bel, midden over de tekening die ze eerder heeft gemaakt, van een zwarte kat met smaragdgroene ogen. Olivia.

Ik heb niet gelogen: het is hier echt een troep. Lauren heeft jam gemorst in de keuken en is er toen doorheen gereden, wat een plakkerig spoor door het huis heeft getrokken. De bank ligt vol gebroken kleurkrijtjes en overal staan vieze borden. Een van Laurens lievelings-spelletjes is de borden een voor een uit de kast pakken en eraan likken. Dan roept ze: ‘Pap, alle borden zijn vies.’ Nu rolt ze van de fiets op de vloer en begint te doen alsof ze een tractor is, grommend en kruipend. ‘Als ze maar gelukkig is,’ prevel ik in mezelf. Opvoeden.

Net als ik mijn middagpil met een slok water inneem, botst Lauren tegen me op. Het water klotst over de rand van het glas op het blauwe kleed en de pil valt uit mijn vingers, stuitert, een geel stipje in de lucht, en weg is hij. Ik zak door mijn knieën en kijk onder de bank. Ik zie hem nergens. Ik heb ook niet veel voorraad meer.

‘Verdomme,’ zeg ik zonder erbij na te denken. ‘Godver.’

Lauren zet het op een krijzen. Haar stem wordt een sirene, steeds luider, tot mijn hoofd op springen staat. ‘Je vlóékt,’ jammert ze. ‘Niet vloeken, grote, dikke, akelige man!’

En dan knapt er iets in me. Ik wil het niet, maar het gebeurt. Ik zou graag willen zeggen dat het door dat *grote, dikke* komt, maar dat kan ik niet. ‘Nu is het afgelopen,’ schreeuw ik. ‘Time-out, nu meteen.’

‘Nee.’ Ze klauwt naar mijn gezicht. Haar scherpe nagels mikken op mijn ogen.

‘Als je je niet kunt gedragen, mag je hier niet spelen.’ Het lukt me haar op afstand te houden en uiteindelijk geeft ze het op.

‘Ik denk dat je even moet slapen, poesje,’ zeg ik. Ik leg haar neer en zet de plaat op. Het ruisen van de draaitafel werkt sussend. De mooie vrouwenstem zweeft door de lucht. Het is een winteravond en niemand heeft een bed over, niemand heeft snoep... De naam van de zangeres wil me nu niet te binnen schieten. Ze heeft ogen vol medeleven. Ze is net een moeder, maar dan eentje voor wie je niet bang hoeft te zijn.

Ik raap de krijtjes en viltstiften bij elkaar en tel ze. Ze zijn er allemaal nog, gelukkig.

Ik heb Lauren met deze muziek leren slapen. Ze was een druk kind en ze begint een lastige tiener te worden. Hoe noemen ze het ook alweer? De prepuberteit. Soms lijkt ze heel jong en wil ze alleen maar op haar roze fiets rijden, zoals vandaag. Ik maak me zorgen over wat er deze dag is gebeurd. Er is veel om me zorgen om te maken.

Ten eerste, en dit is het ergste: ik raak vaker weg. Het gebeurt als ik gestrest ben. Stel dat ik op een dag wegraak en niet meer terugkom? Dan zijn Lauren en Olivia alleen. Ik moet sterkere pillen hebben. Ik ga met de torrenman praten. Het blikje bier voelt koud aan mijn hand en sist als een slang als ik het lipje opentrek. Ik pak drie augurken uit de pot, snij ze in de lengte door en besmeer ze met pindakaas. Met stukjes noot. Het is een heerlijke snack die heel goed bij het bier past, maar ik kan er niet van genieten.

Tweede zorg: lawaai. Ons huis staat aan het eind van de straat, waar die doodloopt; erachter is alleen maar bos. En het huis aan de andere kant staat al een eeuwigheid leeg; de kranten waarmee de ramen aan de binnenkant zijn dichtgeplakt zijn vergeeld en opgekruld. Ik ben in de loop der jaren dus minder waakzaam geworden. Ik heb Lauren laten schreeuwen en zingen. Daar moet ik me op bezinnen. De chihuahuamevrouw heeft haar gehoord.

Er liggen allemaal zwarte keutels onder de keukentafel. Die muis is terug. Lauren snikt nog wat na, maar ze wordt rustiger, een goed teken. De muziek werkt. Hopelijk slaapt ze een tijdje en kan ik haar dan wekken voor het avondeten. Ik zal haar lievelingskostje maken, hotdogs met spaghetti.

Derde zorg: hoelang zal ze nog van hotdogs en spaghetti blijven houden? Hoelang kan ik haar nog beschermen? Er moet constant op haar gelet worden. Kinderen zijn als een ketting om je hart of je nek, en ze trekken je alle kanten op. Ze groeit te snel op; ik weet dat alle ouders dat zeggen, maar het is waar.

Kalmeer, zeg ik tegen mezelf. Olivia heeft tenslotte ook met de situ-

atie leren leven. Toen ze nog een kitten was, rende ze naar de deur zodra ik die opende. Ze had het nooit overleefd daarbuiten, maar toch rende ze. Nu weet ze wel beter. Wat we willen is niet altijd wat het beste voor ons is. Als een kat dat kan leren, kan Lauren het ook. Hoop ik.

De dag loopt ten einde en na het avondeten is het Laurens tijd om te vertrekken.

‘Tot ziens, poesje,’ zeg ik.

‘Tot ziens, pap.’

‘Tot volgende week.’

‘Ja.’ Ze speelt met de schouderband van haar rugzak. Het lijkt haar niets te doen, maar ik vind dit altijd verschrikkelijk. Ik heb mezelf opgedragen niet te laten merken hoe overstuurd ik ben. Ik zet de plaat weer op. De vrouwenstem meandert door de broeierige schemering.

Als ik een slechte dag heb, gaan *nu* en *toen* door elkaar heen lopen. Ik hoor de stemmen van pappie en mammie op bepaalde plekken in huis. Soms kibbelen ze over wie er naar de winkel moet. Soms is het het gerinkel en geratel van de oude telefoon met draaischijf op de gang, en dan hoor ik mammie tegen de school zeggen dat ik weer ziek ben. Soms word ik wakker van haar stem die me roept voor het ontbijt. Een stem die klinkt als een klok. Dan is het weer stil en herinner ik me dat ze allebei weg zijn. De goden mogen weten waarnaartoe.

De goden zijn dichterbij dan je zou denken. Ze leven tussen de bomen, achter een vlies dat zo dun is dat je het met je nagels open kunt krabben.

Olivia

Ik was de jeukende plek op mijn poot aan het likken toen Ted me riep. Verdikkeme, dacht ik, het komt nu niet goed uit. Maar ik hoorde die toon in zijn stem, dus hield ik op met likken en ging hem zoeken. Ik hoefde alleen het koord maar te volgen, dat vandaag diep, glanzend goudkleurig is.

Hij stond in de woonkamer. Zijn ogen waren weg. ‘Poesje,’ herhaalde hij keer op keer. Ik zag de herinneringen als onderhuidse wormen in hem kronkelen. Er hing onweer in de lucht. Het was erg deze keer.

Ik leunde met mijn flank tegen hem aan. Hij tilde me met bevende handen op. Zijn adem trok strepen in mijn vacht. Ik spinde tegen zijn wang. De lucht kwam tot bedaren, de spanning zakte. Teds ademhaling werd langzamer. Ik wreef met mijn kop langs zijn wang. Zijn gevoelens stroomden bij mij naar binnen. Het deed pijn, maar ik kon het wel hebben. Alles glijdt van katten af.

‘Dank je wel, poesje,’ fluisterde hij.

Zie je wel? Ik was druk bezig toen hij riep, maar ik ging toch naar hem toe. De HEERE heeft me deze opdracht gegeven en ik doe het met plezier. Een relatie is een uiterst delicate aangelegenheid. Je moet er iedere dag aan werken.

De damested zingt droevig. Ik ken alle nummers uit mijn hoofd, de kleine aarzelingen in haar stem, dat ene valse nootje in dat lied over prairies. Als Lauren er niet is, staat die plaat dag en nacht op. Ted lijkt het gezelschap nodig te hebben. Hij zal wel denken dat een kat niet telt. Als ik zou willen, zou ik het kwetsend kunnen vinden, maar teds hun-